

Sjávarútvegsráðstefnan 2016, Hörpu, 24.-25. nóvember

Þáttur sjómanna í öflun, miðlun og túlkun
upplýsinga um fiskistofna:
Hugleiðing um mikilvægi og þróun viðhorfa.

Dr. Kristján Þórarinsson

Stofnvistfræðingur

SFS

Tesa

„Fiskifræði sjómannsins“ er nú mikilvægari en oft áður,

en ...

... Umgjörðin hefur gjörbreyst!

Fáein söguleg dæmi um „fiskifræði sjómannsins“

- Mat á loðnustofni í árdaga (sjónmat);
- Gamla ráðgjafarnefnd Hafró (stuttu fyrir minn tíma) – tvenns konar veiðiráðgjöf, vísindaleg og önnur;
-- Þetta gengi ekki í dag! --
- Þátttaka í skipulag togararalls;
- Afladagbækur;
- Aðstoð við túlkun aflagagna. Hvað er að gerast á miðunum? Hver voru markmið fiskimanna?
- Ýmsar samstarfsnefndir
 - Karfi, flatfiskar, þorskur, botnfiskar, ...
- Skoðun lokaðra svæða;
- Öflun fæðusýna;
- Erfðarannsóknir á karfa;
- Samstarf við loðnuleit og loðnumælingar.

- Sýnir ákveðna þróun – frá samkeppni til samstarfs.
- **Þessi mál eru í einstaklega góðum farvegi hérlendis miðað við það sem annars staðar tíðkast.**

Fræðin

- Fiskifræði sjómannsins?
- Fiskifræði vísindamannsins?

- Er skynsamlegt að tala um þetta aðskilið með þessum hætti?

Veruleikinn og fræðin

- Veruleikinn er aðeins einn.
- Vísindin eru aðeins ein.
- Fiskifræði er fag.

Verkefnið

- Verkefnið er að vinna saman að því að efla vitneskju og þekkingu og lágmarka óvissu svo að nýting fiskistofna verði sem hagfelldust. Íslenskir sjómenn hafa reynst mjög færir um slíka vinnu.
- Sjómenn segja rétt frá veiðislóðum og aflabrögðum og tegunda- og stærðarsamsetningu aflans. Frásagnir þeirra hafa oft reynst mjög gagnlegar.

Varnaglar

- Aflabrögð \neq stofnstærð.
- Aflabrögð á afmarkaðri veiðislóð $\neq\neq$ stofnstærð á Íslandsmiðum í heild.
- Oft hefur verið áhugavert að bera saman ólíka sýn manna úr mismunandi landshlutum á aflabrögð þorsks með hliðsjón af árgangasamsetningu stofnsins. Gjarnan verið ólíkt mat á ástandi stofnsins og veiðimöguleikum.

Varúðarleið við stjórn fiskveiða – Gjörbreytt umgjörð og samstarfsumhverfi

- Alþjóðlegar kröfur um að byggja beri á bestu fánlegri vísindaráðgjöf; eigum ekki kost á að byggja á öðru í dag, né heldur væri að skynsamlegt.
 - Mikilvægt að koma upplýsingum og ábendingum sjómanna ásamt gögnum til vísindamanna áður en lokahönd er lögð á vísindlegt stofnmat og ráðgjöf;
 - Eitt heildstætt mat út frá öllum gögnum og upplýsingum.
- Nýtingarstefna stjórnvalda, hófleg sókn, varúðarmörk, fyrirfram ákveðnar aðgerðir þegar stofn minnkar verulega.
- Þróunin er í átt að aðgreiningu verkefna: Rannsóknir, stofnmat, ráðgjöf, nýtingarstefna.
- Nauðsynlegt að skipstjórnarmenn og útgerðarstjórar komi að gagnaöflun o. fl. þáttum auk umræðu um nýtingarstefnu.

Tímarammi

- Áður fyrr kom „fiskifræði sjómannsins“ kannski helst til umræðu í stuttan tíma á ári hverju milli ráðgjafar og ákvörðunar um heildarafla.
- Nú er mikilvægt að „fiskifræði sjómannsins“ beinist að samstarfi með þátttöku í vísindarannsóknum allan ársins hring (en þó einna helst og einkum utan tímans frá ráðgjöf til ákvörðunar!).
- Þegar ágreiningur um sýn á málin kemur upp, þá er mikilvægt að spyrja sig:
 - Snýst ágreiningurinn um fiskifræðina eða nýtingarstefnuna?
 - Mín reynsla er sú að málin snúist oftast um nýtingarstefnuna.

Tækifærin eru víða!

- Nauðsynlegt er að skoða veruleikann líka!
 - Fiskurinn er ekki bara í tölvunni.
- Fiskiskipin eru mörg og mikið á sjó.
- Hvar eru rannsóknaskipin?
 - Þau eru fá og of sjaldan á sjó!
 - Samstarf er nauðsyn.
 - Yfirsýn er nauðsyn.